

Mina

ULA IRURETAGOIENA

Bilboko Sabino Aranako aparkaleku-erakina itxi egingo da zazpi solairuko hotel bat egiteko. Donostiako Mirakontxako Bista Eder eraikina luzuzko hotel bat izateko berreraiki da. Groseko Pio X parrokiaren ortu eremua berregingo da hotela, jatetxea, supermerkatu bat eta lau solairuko parking bat eraikitzeke. Ondarretako ehun urteko villa bat berreraikitzen ari dira hotel bat instalatzeko. Ategorrietako Sorkunde Maria komentua hotela, aparkalekua eta supermerkatu bat egiteko eraberrituko da. Itziarko Andre Mari etxea eraitsi eta hotel bat eraikiko dute.

Beste bat, beste behin.

Azken urteko albiste-segidak hiriarren norabide aldaketa bat kontatzen du. Hirietan hotel-inbestitze ereduaren zurrumurrua izurrite modura hedatu da merkatu higiezinan, hiriaren timoia noraezean dagoela probestuz eta hiri putre askoren jomuga bilakatu denean. Lokutorio kopurua mugatzeko araudi bat atera zen bezala, ez al da posible hotelen berdina egitea?

Hiriaren paisaia betidanik aldatu da horrela, interes publikoaren eta etekin ekonomikoaren oreka zailean, bota eta berregin, eraikin batzuk joan eta beste batzuk etorri. Arkitektoentzako lana. Baina hiri askok pairatzen duten hotelen ordezkatzeko prozesuak nonbait ez du ilusiorik eragiten. Eraispn makinaren palak urteak dituen eraikin baten tripak husten dituen bitartean, hiri bera husten ari dela sentitzen dut. Eta sentsazioak ez du nostalgiarekin zerikusirik. Eraikin zaharraren ordezkatzeko arkitekturak ez du zertan arkitektura historikoa baino okerragoa izan, are historikoa ulertzeko aurrerapauso bat izan daiteke, zaharberritze operazioaren aukeran sinesten dut.

Baina beldur naiz, hiriaren harrapakaritzak arkitektura onerako lekurik ez duela. Asteburuko trolley-bisitariari berdin zaio paretak solidotasunik ez badute. Anfritroia izan nahi duen hotel-erakinak ez du hiri ezagutzen, ez du hiriarekiko begirune edo maitasunik. Hiri bilakatu den engainuaren aliatua da. ●

“Naziei” kopiatzea ez da polita

AXIER LOPEZ

Nazi karnetak hemen eta han banatzeko kirolaren zalea ez naiz. Garaiotan oso erraz, errazegi, mintzo gara bestearen nazismoaz, faxismoaz, apartheidaz... Kasik termino horien atzean dagoen karga politiko handia ezustean uzteraino, norberaren iritziarekin bat ez datorren hori iraintzeko, deabruzteko, beste helbururik gabe. Baina, horrek ez du esan nahi, batzuetan, batzuei, hala deitu ezin zaienik. Adibidez, Espainiako ultraeskuinari. Adibidez, Voxeko buruzagiei.

Ezer berririk ez naizela esaten ari irudituko zaio bati baino gehiagori. Fatxa bati fatxa deitzea, kritika baino laudorio zaiolakoan. Baina kontua da ahalik eta botere politiko instituzional handiena eskuratu nahi duen neofaxismo horrek, antza, ez duela gustuko Hitler edo Mussoliniren lagunekin lotzea –Francok urtegiak eta errepideak egin zituen–. Areago perroflauta batek esan badu. Voxek Auzitegi Gorenera eraman zituen Podemosko buru Ione Belarrak maiatzeko hauteskunde kanpainan esandako hitz batzuk: “Poztekoa da Voxek maskara kendu izana eta denen agerian naziak direla erakustea”. Bada, Gorenak berretsi du Voxekoei nazi deitzea ez dela gorroto delitua. Eta are interesgarriagoa den zerbait berretsi du epaiak: gorroto delituaren helburua ez da talde politiko bat babestea kritika publiko eta politikoaren aurrean, baizik eta baztertze edo erasoak jasotzeko arriskupean dauden kolektibo zaurgarriak zaintzea. Borreroak biktimaren larrua jantzi nahi izatea ohiko defentsa da, baina kolektibo baztertuen lekua norberarentzat aldarrikatzeak erridikulizatu eta banalizatzen ditu gorroto delitua eta kolektibo zaurgarrien babes beharra. Horregatik horrelako salaketa asko egin du Voxek. Baina, tamalez, ez dira bakarrak.

Zer pentsatu beharko genuke Auzitegi Nazionaleko epaile Ismael Morenok 2019ko Altsasuko Ospa Eguna gorroto delitutzat jo zuenean? Legearen babes osoa duten soldatapeko 75.000 kide armatuk kolektibo zaurgarria osatzen dutela? Eta Ertzaintzari kalean egindako kritikengatik, iazko maiatzean Jaurlaritzako eledun Josu Erkorekak ezker abertzalea “gorroto delitutik oso gertu zela” adierazi zuenean, zer? Garai horietan Ertzaintza herriz herri gazteak jipoitzen aritu zen pandemiaren aurkako murrizketen aitzakiapean. Kritikak jaso zituen, baita “PNV lotu txakurrak” moduko pintaketak ere. Horren aurrean, EAJk Voxen eredu bere egin eta, botereduna biktimatzat aurkeztuta, arrazakeria edo homofobiaren biktimen maila berean jarri nahi izan zuen Polizia; Ertzaintzaren sindikatu hooliganen txalo artean –Esan, Erne, Sipe, Euspel eta enparauak–.

Horregatik, horrelako epaien berri ematearekin batera ez dago soberan gauza bat gogoraraztea: EAJ ez da nazia, baina “naziei” kopiatzea ez da oso polita. ●